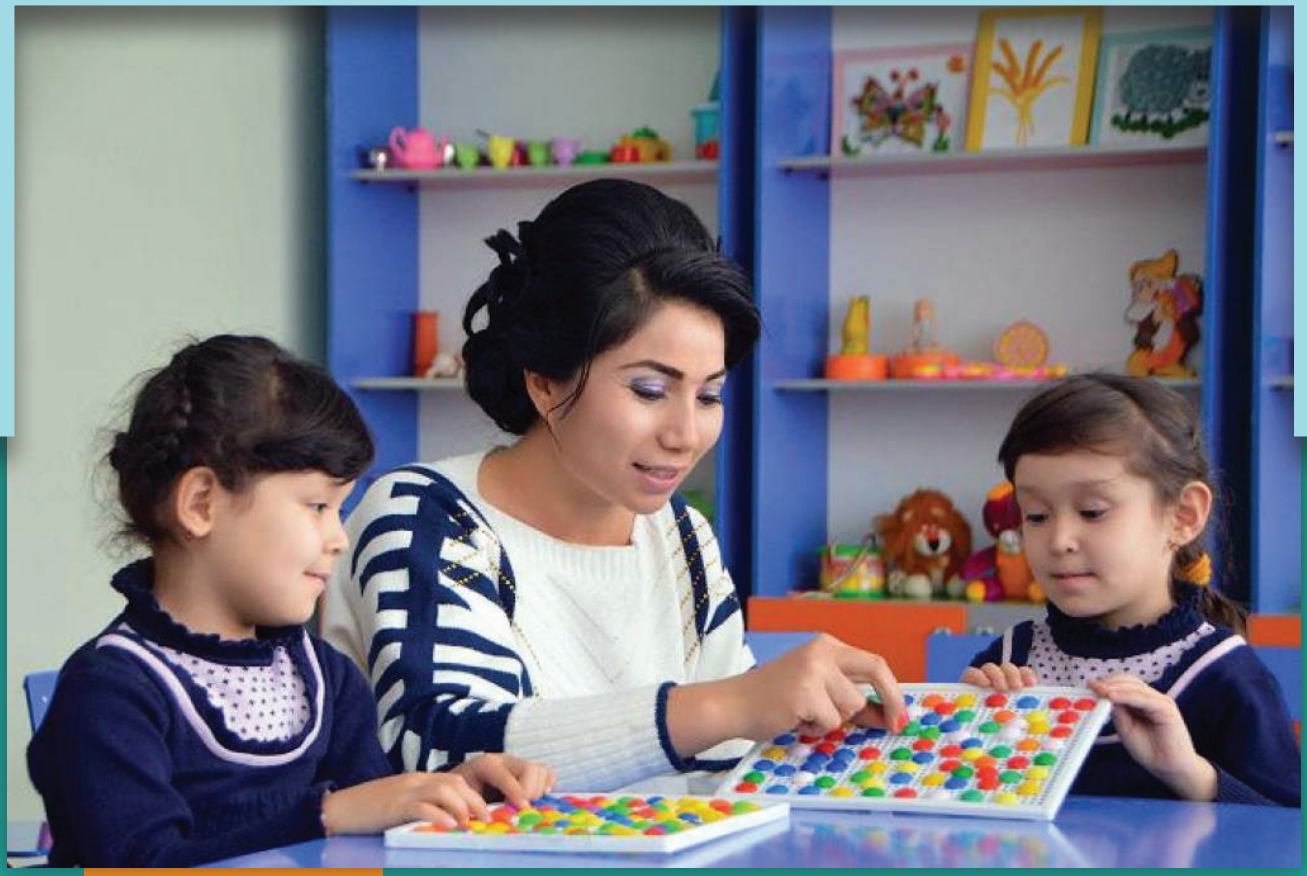
ISSN: 3060-4613

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№11(1)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslaşgan ilmiy jurnal

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Elektron naşr. 296 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOŞ MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOŞ MUHARRIR ÖRINBOSARI:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGAŞI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Şoumarov Ğ.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirğizboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şaripov Ş.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şermuhammadov B.Ş. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qöldoşev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozoğiston)
Rejep Özyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Ça – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Ş. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi Özbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM boş muharriri, Özbekiston Respublikasida xizmat körsatgan jurnalist, filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Ğafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Şomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Nematov Ş.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yiça falsafa doktori (PhD)
Yuldaşeva F.I. – pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldaşeva D.B. – filologiya fanlari böyiça falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qaşqadaryo viloyati Maktabgaça va maktab ta'limi boşqarmasi boşliğining birinçi örinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bölimining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor öğli – Pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va işbilarmon" MÇJ
Hamkorlarimiz: Özbekiston Respublikasi Ta'lim va ilm-fan vazirligi, Özbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Şoumarov Ğ. B. – Doctor of Psyçological Sciences, Academician
Qirğizboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Persçool and Sçool Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şaripov Ş.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şermuhammadov B.Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoşev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep Özyurek – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Ça – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Çief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi Özbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Şomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Ş.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Teçnical Sciences
Yuldaşeva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldaşeva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Taşkent State University of Economics
Aşurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Presçool and Sçool Education of the Kaşkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researçer of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali Özbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni çop etiş uçun milliy ilmiy naşrlar röyxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari böyiça: OAK Kengaşi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

• Ekspert kengaşi (29.10.2024-y., №10)

• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari böyiça: Toşkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

• Ekspert kengaşi (25.05.2025-y., №10)

• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Ta'lim jarayonida deontologik tamoyillar asosida nizolarni boşqariş 10
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna

Sun'iy intellekt asosida maktab öquvçilarining matematik xatolarini diagnostika qiliş va individual tavsiyalar şakllantirişning gibrid adaptiv modeli 15
Abdullayeva Nazokat Isayevna, Abdurazzoqova Zebuniso Tolmas qizi

Harbiy xizmatçilarning pedagogik mahoratini oşirişning ilmiy-metodik asoslari 21
Yadgarov Ravşan Ergaşeviç

Inklyuziv ta'limda logopedik texnologiyalardan foydalaniş metodikasi 27
Ikramova Dilafruz Furqat qizi, Ilhomova Malikaxon Dilşod qizi

Faoliyat markazlari vositasida maktabgaça yoşdagi bolalarning raqamli savodxonligini şakllantiriş metodikasi 30
Jo'rayeva Gulira'no Nazirjon qizi

Bölajak tasviriy san'at öqituvçilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirişda an'anaviy naqqoşlik san'atining pedagogik imkoniyatlari 36
Rözmetov Quvondiq Şanazaroviç

Pedagogik hamkorlik asosida ösmir yoşdagi öquvçilarda ijtimoiy voqelikka sezgirlikni tarbiyalaş mexanizmlari 42
Bazarova Gulnoza Ziyodulla qizi

Talabalarning ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini jismoniy madaniyat vositasida rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 47
Imomov Asliddin Abdurazoqoviç

Harakatli öyinlar yordamida boşlanğiç sinf öquvçilarining harakat faolligini oşiriş usullari 51
Ernazarova Ziyoda Erkin qizi

Sun'iy intellektning inson fikrlaş qobiliyatiga ta'siri: intellektual rivojlaniş uçun imkoniyatlar va tafakkur zaiflaşuvi xavfi 55
Tölaganov Abdumalik Abdiraximoviç

Jadidçilik harakatining vujudga kelişining ijtimoiy-tarixiy şart-şaroitlari 60
Nişonov Muhammad Bahodir öğli, Pulatov Şerdor Nematjonoviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlari direktorlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirişning nazariy-metodologik asoslari 66
A'zamova Malohat Nadjimovna

Söz yasalişi, morfologiya va sintaksisning özига xos xususiyatlari 70
Bobojanov Şaripboy Xudoşukiroviç

Inklyuziv ta'limda diskriminatsiyani oldini oliş va ularni psixologik qöllab quvvatlaş tamoyillari 74
Bozorova Muxlisa

Neyro logopediya va biometriya 78
Foiqova Diyora Anvar qizi

Bölajak öqituvçilarning metakognitiv faoliyatini rivojlantirişda refleksiv topşiriqlardan foydalaniş 83
Ibrohimova Şahlo Umarali qizi

3–4-sinf öquvçilarining badiiy asarlar öqişga qiziqişini oşirişning metod, şakl va vositalari 88
Rasulova Zohida Sindorovna

Raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini integratsiyalaş 92
Talabova Dilrabo Tolibova

Informatika va uni öqitiş metodikasi fanini öqitişda adaptiv öquv dasturlari va virtual laboratoriyalardan foydalanişning metodik tizimi 98
Xomidov Zohidjon Adhamjon öğli

Развитие профессиональной компетентности будущих педагогов в условиях цифровизации образования 104
Шаланков Константин Константинович

Pedagogik loyihalaştiriş orqali öquvçilarning şaxsiy va ijtimoiy rivojlanişini ta'minlaş 109
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyeviç, Nazarova Nilufar Ismailovna

Dual ta'lim va refleksiv kompetensiya: pedagog kasbiy rivojlanişining yangi imkoniyatlari 113
S. R. Mansurova

Bixevioristik yondaşuv futurologik könikmalarni rivojlantiruvçi pedagogik va psixologik omil sifatida 118
Nişonov Nodir Alimjanoviç

Linguoculturological Features of the Concept "Respect And Esteem" in English and Uzbek Cultures 121
Naimova Dildora Kaxramonovna

Klasterli yondaşuv asosida bölajak pedagoglarning forsayt kompetensiyasini rivojlantiriş 125
Sotbarov Atabek Asilbek öğli

Nizolar paydo bölişining psixologik omillari 132
Olimov Saydullo Soxobjonoviç

Matematikadan milliy öquv dasturi loyihasi mazmuni haqida 141
Djumayev Mamanazar Irgaşeviç

Professional Requirements for Prospective English Language Teachers in Teaching Writing to Students With Special Educational Needs 149
D. X. Saydazimova

"Bilingval öquv muhiti" va "kreativ modellaştiriş" tuşunçalarining mazmuni va özaro boğliqligi 154
Djabbarova Feruza Odilovna

Texnologiya darslarida sun'iy intellekt vositalari orqali öquvçilarning ijodiy fikrlaş qobiliyatini rivojlantiriş imkoniyatlari 161
Raxmatov A'zam Aşur öğli, Tursunova Sevara Jamşid qizi

Autistik spektr buzilişli bolalarning luğat boyligini rivojlantiriş va muloqot ko'nikmalarini şakllantiriş metodikasi 165
Tuxtayeva Maxfirat

Maktabgaça tayyorlov yoşdagi bolalarga ekologik ta'lim-tarbiya berişda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalaniş yöllari, şakl va vositalari 170
O'razova Maqsuda Şuhratning qizi

Raqamli hamkorlikda refleksiya va muqobil yeçimlarni yaratişning metodik imkoniyatlari 175
Yusupov Muxtorbek Roximoviç

Multimodal ta'lim texnologiyalari asosida pedagogik kadrlarni tayyorlaşning integrativ ilmiy-metodik tizimi 179
Sultonova Zaxro Baxtiyor qizi

Sun'iy intellekt vositalaridan foydalanişning maktab matematika ta'limidagi imkoniyatlari va çeklovlari 186
Almuratov Shavkat Narpulatovich, Turdiqulova Xulkaroy Anvarovna, Yuldasheva Aziza Azamat qizi, Razzoqova Mahliyo Naimjonovna

Qalbing orom olar maqom eşitsang: özbek milliy mumtoz musiqa san'atining falsafiy, psixo-emotsional va ilmiy-akustik asoslari 192
Ergashxonov Baxodirxon Toxirxon o'g'li

Milliy qadriyatlar asosida bolalarning ijtimoiy moslaşuvini ta'minlaşda maktabgaça ta'lim taşkiloti va oila hamkorligi 197
I. N. Hasanova, Boymirzayeva Nodira Maxmudjon qizi

Maktabgaça ta'lim samaradorligini oşirişda Mariya Montessori va Reggio metodikalari 199
Maxmudova Zulfiya, Hoshimova Dilnoza

Boşlanğiç sinf öquvçilarida fazoviy tasavvurlarni konstruktiv faoliyat vositasida rivojlantiriş 202
Dehqonova Mahliyo Şuhrat qizi, Bakirova Şahlo Muxtor qizi

Zamonaviy oilada rollar taqsimotining ijtimoiy-psixologik omillari 207
Majidov Jasur Baxtiyaroviç

Ösmirlik davrida tolerantlikning psixologik tuzilmasi va emotsional-irodaviy determinantlari 212
Qozoqova Intizor Ismoyiljonovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarida gender stereotiplariga nisbatan tanqidiy tafakkurni rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 217
Xolmatova Zulfiya Tillavoldiyevna

Boşlanğiç ta'lim jarayonida steam ta'lim texnologiyalarini qöllaş orqali öquvçilarning kreativ fikrlaşini rivojlantiriş metodikasi 221
Djumayeva Zoxidaxon Muxammadjonovna, Aliyeva Navrözbibi Abdijalilovna

Oila va maktabgaça ta'lim taşkiloti hamkorligining pedagogik asoslari 225
Iminova Dilnoza Nasirovna

Kreativ yondaşuv asosida bölajak ingliz tili öqituvçilarining lingvometodik kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 228
Yuldaşeva Umida Maxmudovna

Boşlanğiç ta'lim jarayoniga antropologik yondaşuv asosida öquvçilarni intellektual rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 232
Oltiboyeva Kamola Şarofjon qizi

Инновационный подход к методам выразительного чтения в современном образовательном процессе Ташкентский университет гуманитарных наук 236
Пулатов Фуркат Тухтамуродович

Umumta'lim maktablarida iqtidorli öquvçilarni aniqlaş va ular bilan işlaş yöllari: jahon tajribasi tahlili 243
Zaynitdinova Masuda Abdukadirovna

Возможности "SMART"-технологий в образовании детей с ограниченными возможностями 250
Абдухоликова М. Б.

Inklyuziv ta'lim şaroitida koxlear implantli bolalarning eşituv-nutqiy faoliyatini taşkil etişning pedagogik şart-şaroitlari va metodik modeli 256
Mirzayeva Umidaxon Inamovna

Nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişning zamonaviy pedagogik usullari 261
Turamurodova Sevinç Anvarovna

Maktabgaça yoşdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirişda tarbiyaçining pedagogik mahorati va interfaol öyinlarning özaro uyğunligi 264
Kamoldinova Muazzam Avazbek qizi

Maktabgaça ta'lim tizimida kadrlar malakasini oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi taşkiliy-pedagogik va ijtimoiy-psixologik omillar 270
Raximova Shaxlo Baxtiyorovna

Bölajak tarbiyaçilarni maktabgaça ta'lim taşkilotlarida bolalarni jismoniy tarbiyalaşga tayyorlaşning pedagogik şart-şaroitlari 276
Ibraximov Sanjar Urunbayeviç

Voyaga yetmaganlar bilan professional muloqot jarayonida emotsional intellektning ahamiyati 282
Raxmanova Dilnoza Farmanovna

Katta guruh tarbiyalanuvçilarining STEAM ta'lim texnologiyasi asosida nutqiy komptensiyasini şakllantiriş metodikasi 286
Tairova Madinabonu Baxtiyarovna, Sohobova Oyşaxon Asatillo qizi

Şifoxona şaroitida uzoq muddat davolanayotgan bolalarga ta'lim berişning pedagogik xususiyatlari va usullari 291
Vorisova Zuhra Raufovna

MAKTABGAÇA TA'LIM TIZIMIDA KADRLAR MALAKASINI OŞIRIŞ SIFATIGA TA'SIR ETUVÇI TAŞKILIY-PEDAGOGIK VA IJTIMOIY-PSIXOLOGIK OMILLAR

Raximova Shaxlo Baxtiyorovna
Maktabgaça ta'lim taşkilotlari direktor va mutaxassislarini qayta tayyorlaş va ularning malakasini oşiriş instituti doktoranti, p. f. f. d. (PhD), dotsent

https://orcid.org/0009-0008-6658-7891

Annotatsiya: Maqolada maktabgaça ta'lim taşkilotlari pedagog kadrlari malakasini oşiriş sifatini belgilovçi omillar tizimli tahlil qilingan. Omillar ikki guruhga - taşkiliy-pedagogik (ta'lim ehtiyojlarini aniqlaş, dastur mazmunining amaliyotga yönaltirilganligi, öqitiş şakl va texnologiyalari, öqituvçilar salohiyati, monitoring va baholaş, kursdan keyingi metodik hamrohlik) hamda ijtimoiy-psixologik (kasbiy motivatsiya, kasbiy öz-özini samaradorlik, jamoadagi psixologik muhit va rahbar kömagi, kasbiy çarçaş, innovatsiyalarga tayyorlik) omillarga ajratilgan. Andragogika, öqitiş samaradorligini baholaş va özlaştirilgan bilimni amaliyotga köçiriş nazariyalari asosida omillarning özaro ta'sir modeli taklif etilgan hamda ularni boşqariş böyiça amaliy tavsiyalar işlab çiqilgan.

Kalit sözlar: maktabgaça ta'lim, malaka oşiriş sifati, taşkiliy-pedagogik omillar, ijtimoiy-psixologik omillar, kasbiy motivatsiya, öz-özini samaradorlik, bilim transferi, metodik hamrohlik.

Abstract: The article provides a systematic analysis of the factors that determine the quality of in-service training for teachers of preschool educational organizations. The factors are grouped into organizational-pedagogical ones (training needs analysis, practice-oriented programme content, training formats and technologies, trainer capacity, monitoring and evaluation, post-course methodological support) and socio-psychological ones (professional motivation, self-efficacy, psychological climate and supervisor support, professional burnout, readiness for innovation). Drawing on andragogy, training evaluation and transfer-of-training theories, a model of factor interaction is proposed and practical recommendations for managing these factors are developed.

Key words: preschool education, quality of in-service training, organizational-pedagogical factors, socio-psychological factors, professional motivation, self-efficacy, transfer of training, methodological support.

Аннотация: В статье системно проанализированы факторы, определяющие качество повышения квалификации педагогических кадров дошкольных образовательных организаций. Факторы разделены на две группы: организационно-педагогические (выявление образовательных потребностей, практическая направленность программ, формы и технологии обучения, потенциал преподавателей, мониторинг и оценка, посткурсовое методическое сопровождение) и социально-психологические (профессиональная мотивация, самоэффективность, психологический климат и поддержка руководителя, профессиональное выгорание, готовность к инновациям). На основе теорий андрагогики, оценки эффективности обучения и переноса знаний в практику предложена модель взаимодействия факторов и разработаны практические рекомендации.

Ключевые слова: дошкольное образование, качество повышения квалификации, организационно-педагогические факторы, социально-психологические факторы, профессиональная мотивация, самоэффективность, перенос знаний, методическое сопровождение.

KIRIŞ

Sönggi yillarda Özbekistonda maktabgaça ta'lim davlat siyosatining ustuvor yönalişlaridan biriga aylandi. 2017-yilda uşbu soha uçun alohida boşqaruv organining taşkil etilişi[1] tarmoqni rivojlantirişda institutsional buriliş nuqtasi böldi, keyingi davrda qabul qilingan 2030-yilgaça rivojlantiriş konsepsiyasi esa sohaning strategik yönalişlarini, jumladan, pedagog kadrlarni tayyorlaş va ularning malakasini uzluksiz oşiriş vazifalarini aniq

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi "Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5198-son Farmoni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi: lex.uz.

belgilab berdi[2]. Davlat va nodavlat maktabgaça ta'lim taşkilotlari tarmoğining tez sur'atlarda kengayişi qamrov masalasini ma'lum darajada hal etgan bölsa-da, ta'lim-tarbiya sifati endilikda asosiy mezonga aylanmoqda.

Maktabgaça ta'lim sifati, eng avvalo, bola bilan bevosita işlaydigan tarbiyaçi va mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligi bilan belgilanadi. "Maktabgaça ta'lim va tarbiya töğrisida"gi Qonunda pedagog xodimlarning malakasini muntazam oşirib borişi ularning ham huquqi, ham majburiyati sifatida mustahkamlangan[3], "Ta'lim töğrisida"gi Qonunda esa uzluksiz ta'lim tamoyili ta'lim tizimining asosiy tamoyillaridan biri etib belgilangan[4]. Yangi Özbekistonning taraqqiyot strategiyasida ham inson kapitalini rivojlantiriş va ta'lim sifatini oşiriş ustuvor maqsad sifatida e'tirof etilgan[5].

Şunga qaramay, amaliyot malaka oşiriş jarayonida bir qator muammolar saqlanib qolayotganini körsatmoqda: kurslar köp hollarda tinglovçilarning real ehtiyojlarini hisobga olmagan holda yagona dastur asosida taşkil etiladi, özlaştirilgan bilim va könikmalar tarbiyaçining kundalik faoliyatiga yetarli darajada köçmaydi, kursdan keyingi davrda pedagogga metodik hamrohlik körsatiş tizimi şakllanmagan. Natijada malaka oşiriş köpinça rasmiy talabni bajariş vositasiga aylanib, uning pedagogik amaliyotga real ta'siri past bölib qolmoqda.

Bizningça, bu holatning asosiy sababi malaka oşiriş sifatini faqat öquv dasturi mazmuni bilan boğlab, uni belgilovçi boşqa omillar - öqitişni taşkil etiş şaroitlari hamda tinglovçining şaxsiy va ijtimoiy-psixologik holatiga yetarli e'tibor berilmayotganidadir. Uşbu maqolaning maqsadi maktabgaça ta'lim tizimida kadrlar malakasini oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi taşkiliy-pedagogik va ijtimoiy-psixologik omillarni aniqlaş, tasniflaş hamda ularning özaro ta'sir modelini nazariy jihatdan asoslaşdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Kattalar ta'limi nazariyasi - andragogika malaka oşiriş jarayonini taşkil etişning metodologik asosi hisoblanadi. M. Knowles va hammualliflari kattalarning ta'limga munosabati maktab öquvçilarinikidan tubdan farq qilişini asoslab, ular uçun öqişning zarurligini anglaş, mustaqillik, hayotiy tajribaga tayaniş, muammoga yönaltirilganlik va içki motivatsiya muhim ekanini körsatgan[6]. Rus tadqiqotçisi S. I. Zmeyov andragogik tamoyillarni postsovet ta'lim tizimi şaroitiga moslaştirib, tinglovçi va öqituvçining birgalikdagi faoliyati ğoyasini ilgari surgan[7].

Öqitiş samaradorligini baholaş borasida D. Kirkpatrickning tört bosqiçli modeli keng tarqalgan bölib, unda tinglovçilarning munosabati, özlaştiriş darajasi, xulq-atvordagi özgariş va taşkilot faoliyatidagi natija baholanadi[8]. T. Guskey uşbu modelni pedagog kadrlar uçun takomillaştirib, unga "taşkiliy qöllab-quvvatlaş va özgariş" bosqiçini qöşgan hamda yakuniy mezon sifatida öquvçilar (bizning holatda - tarbiyalanuvçilar) natijalarini belgilagan[9]. Mazkur yondaşuv malaka oşiriş sifati kurs auditoriyasidan taşqaridagi omillarga ham bevosita boğliq ekanini nazariy jihatdan asoslaydi.

L. Desimone samarali kasbiy rivojlanişning asosiy belgilari sifatida mazmunning fanga yönaltirilganligi, faol öqitiş, izçillik, yetarli davomiylik va jamoaviy iştirokni ajratib körsatgan[10]. L. Darling-Hammond va hammualliflari 35 ta tadqiqot natijalarini umumlaştirib, ularga hamkorlikdagi ta'lim, samarali amaliyot namunalarini namoyiş etiş, kouching va ekspert kömagi, refleksiya va qayta aloqa belgilarini qöşgan[11].

Özlaştirilgan bilimni amaliyotga köçiriş (transfer) muammosi T. Baldwin va J. Ford tadqiqotlarida tizimli örganilgan bölib, ular transfer natijasini tinglovçi xususiyatlari, öqitiş dizayni va iş muhiti omillarining birgalikdagi ta'siri bilan izohlaganlar[12]. E. Holton va hammualliflari esa transfer tizimini ölçaş vositasini işlab çiqib, rahbar kömagi, hamkasblar munosabati, yangi bilimni qöllaş imkoniyati va özgarişlarga oçiqlik kabi taşkiliy-psixologik omillarning hal qiluvçi rolini körsatgan[13].

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-son qarori // lex.uz.
3 O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-son Qonuni // lex.uz.
4 O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son Qonuni // lex.uz.
5 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni // lex.uz.
6 Knowles M.S., Holton E.F., Swanson R.A. The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development. – 8th ed. – London; New York: Routledge, 2015.
7 Змеёв С.И. Андрагогика: основы теории, истории и технологии обучения взрослых. – М.: ПЕР СЭ, 2007.
8 Kirkpatrick D.L., Kirkpatrick J.D. Evaluating Training Programs: The Four Levels. – 3rd ed. – San Francisco: Berrett-Koehler, 2006.
9 Guskey T.R. Evaluating Professional Development. – Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2000.
10 Desimone L.M. Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures // Educational Researcher. – 2009. – Vol. 38, № 3. – P. 181–199.
11 Darling-Hammond L., Hyler M.E., Gardner M. Effective Teacher Professional Development. – Palo Alto, CA: Learning Policy Institute, 2017.
12 Baldwin T.T., Ford J.K. Transfer of training: A review and directions for future research // Personnel Psychology. – 1988. – Vol. 41, № 1. – P. 63–105.
13 Holton E.F., Bates R.A., Ruona W.E.A. Development of a generalized learning transfer system inventory // Human Resource Development Quarterly. – 2000. – Vol. 11, № 4. – P. 333–360.

Ijtimoiy-psixologik omillarni tahlil etişda A. Banduraning öz-özini samaradorlik nazariyasi[14], E. Deci va R. Ryanning öz-özini belgilaş nazariyasi[15] hamda C. Maslach va M. Leiterning kasbiy çarçaş konsepsiyasi[16] muhim nazariy tayanç bölib xizmat qiladi.

OECD tadqiqotlarida maktabgaça ta'lim xodimlarining kasbiy rivojlanişi ularning mehnat şaroiti, ijtimoiy maqomi va işdan qoniqiş darajasi bilan uzviy boğliq ekani alohida ta'kidlangan[17].

M. M. Potashnik pedagogning kasbiy ösişini boşqarişda ta'lim muassasasi rahbarining roli va muassasa içidagi metodik iş tizimiga alohida e'tibor qaratgan[18].

Mahalliy tadqiqotlarda pedagogik texnologiyalar, maktabgaça pedagogika va ta'lim menejmenti masalalari keng yoritilgan bölsa-da, malaka oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi taşkiliy va ijtimoiy-psixologik omillar, odatda, bir-biridan alohida örganilgan. Ularni yagona tizim sifatida, maktabgaça ta'lim sohasining öziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda tahlil etuvçi integrativ yondaşuv hali yetarli darajada işlab çiqilmagan.

Tadqiqotda tizimli va kompetensiyaviy yondaşuvlarga tayanildi. Me'yoriy-huquqiy hujjatlarning kontent-tahlili, xorijiy va mahalliy ilmiy manbalarni qiyosiy-tahliliy örganiş, ilğor tajribani umumlaştiriş hamda nazariy modellaştiriş usullaridan foydalanildi. Omillarni ajratişda uçta mezon qöllanildi:

birinçidan, omilning nazariy jihatdan asoslanganligi;

ikkinçidan, uning ta'siri xalqaro empirik tadqiqotlarda tasdiqlanganligi;

uçinçidan, omilning boşqaruv ta'siriga beriluvçanligi, ya'ni uni respublika, malaka oşiriş muassasasi yoki maktabgaça ta'lim taşkiloti darajasida özgartiriş mumkinligi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tizimli, kompetensiyaviy va qiyosiy-tahliliy yondaşuvlardan foydalanildi. Maktabgaça ta'lim tizimida pedagog kadrlar malakasini oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi taşkiliy-pedagogik va ijtimoiy-psixologik omillar ilmiy adabiyotlar, me'yoriy-huquqiy hujjatlar hamda xalqaro tadqiqotlar asosida örganildi. Kontent-tahlil, qiyosiy tahlil, umumlaştiriş va nazariy modellaştiriş usullari orqali omillar tasniflandi hamda ularning özaro boğliqligi aniqlandi. Tahlil natijasida malaka oşiriş samaradorligini ta'minlaşga qaratilgan "kontekst - jarayon - transfer" konseptual modeli işlab çiqildi. Tadqiqot nazariy-tahliliy xususiyatga ega bölib, empirik tajriba-sinov ötkazilmagan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil natijalari malaka oşiriş sifatini belgilovçi omillarni ikki özaro boğliq guruhga ajratiş imkonini berdi.

Birinçi guruh - **taşkiliy-pedagogik omillar** - öqitiş jarayonini loyihalaş, taşkil etiş va nazorat qiliş şaroitlarini qamrab oladi.

Ikkinçi guruh - **ijtimoiy-psixologik omillar** - tinglovçining şaxsiy xususiyatlari, kasbiy pozitsiyasi va u faoliyat yuritadigan jamoadagi munosabatlar bilan boğliq.

1. **Ta'lim ehtiyojlarini aniqlaş.** Malaka oşiriş sifatining boşlanğiş şarti - tinglovçining real kasbiy qiyinçiliklarini aniqlaş. Ehtiyojlar diagnostikasi ötkazilmagan kurslarda tajribali tarbiyaçi uçun mazmun takroriy, yoş mutaxassis uçun esa murakkab bölib qoladi. Şu bois kurs oldidan sörovnoma, kuzatuv va öz-özini baholaş vositalari yordamida tabaqalaştirilgan guruhlar şakllantirilişi maqsadga muvofiq.
2. **Dastur mazmunining amaliyotga yönaltirilganligi.** Maktabgaça ta'limda pedagogning asosiy faoliyati - öyin, maşğulot va rivojlantiruvçi muhitni taşkil etiş. Şu sababli dastur mazmuni nazariy ma'lumotlardan köra davlat öquv dasturi talablarini amalda qöllaş, bolalar rivojlanişini kuzatiş va baholaş, ota-onalar bilan hamkorlik kabi aniq kasbiy vazifalarga yönaltirilişi lozim. Desimone ta'kidlaganidek, mazmunning pedagog işiga bevosita boğliqligi samaradorlikning asosiy belgisidir[19].
3. **Öqitiş şakl va texnologiyalari.** Ma'ruzaga asoslangan an'anaviy şakl kattalar ta'limi tamoyillariga töliq javob bermaydi. Keys-stadi, mikroöqitiş, video-tahlil, amaliyot namunalarini kuzatiş va aralaş (blended) öqitiş şakllari tinglovçini faol iştirokçiga aylantiradi. Masofaviy modullar esa olis hududlardagi pedagoglar uçun öqişni iş faoliyati bilan uyğunlaştiriş imkonini beradi.

14 Bandura A. Self-Efficacy: The Exercise of Control. – New York: W.H. Freeman, 1997.
15 Deci E.L., Ryan R.M. The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior // Psychological Inquiry. – 2000. – Vol. 11, № 4. – P. 227–268
16 Maslach C., Leiter M.P. Understanding the burnout experience: recent research and its implications for psychiatry // World Psychiatry. – 2016. – Vol. 15, № 2. – P. 103–111.
17 OECD. Good Practice for Good Jobs in Early Childhood Education and Care. – Paris: OECD Publishing, 2019.
18 Поташник М.М. Управление профессиональным ростом учителя в современной школе. – М.: Центр педагогического образования, 2009.
19 Desimone L.M. Ko'rsatilgan asar. – P. 181–199.

4. **Öqituvçilar tarkibining salohiyati.** Malaka oşiriş muassasasi öqituvçisi nafaqat nazariyani, balki maktabgaça ta'lim taşkilotidagi real amaliyotni ham çuqur bilişi zarur. Amaliyotçi-trenerlar va ilğor tarbiyaçilarni öqitiş jarayoniga jalb etiş nazariya va amaliyot örtasidagi uzilişni qisqartiradi.
5. **Monitoring va baholaş tizimi.** Köp hollarda kurs natijasi yakuniy test bilan çeklanadi, bu esa Kirkpatrick modelining faqat ikkinçi bosqiçiga mos keladi[20]. Sifatni haqqoniy baholaş uçun kursdan 3-6 oy ötgach, pedagog faoliyatini kuzatiş, guruhdagi rivojlantiruvçi muhitdagi özgarişlarni va tarbiyalanuvçilar rivojlaniş körsatkiçlarini tahlil qiliş talab etiladi.
6. **Kursdan keyingi metodik hamrohlik.** Bu omil amaliyotda eng kam e'tibor berilayotgan, ammo transfer uçun eng muhim böğin hisoblanadi. Metodist yoki tajribali hamkasbning murabbiyligi, kouching sessiyalari, muassasa içidagi professional öquv hamjamiyatlari pedagogga yangi usullarni sinab köriş va qiyinçiliklarni bartaraf etişda kömak beradi. Guskey modelidagi taşkiliy qöllab-quvvatlaş bosqiçi aynan şu jarayonni ifodalaydi[21].

Ikkinçi guruhga mansub ijtimoiy-psixologik omillar quyidagilardan iborat.

1. **Kasbiy motivatsiya.** Öz-özini belgilaş nazariyasiga köra, faoliyatning sifati motivatsiya turiga boğliq: taşqi majburiyat (attestatsiya, toifa) asosidagi öqiş yuzaki böladi, kasbiy qiziqiş va ösişga intiliş asosidagi öqiş esa çuqur özlaştirişga olib keladi[22]. Şu bois malaka oşirişni rağbatlantiriş tizimi faqat rasmiy hujjat bilan emas, balki pedagogning kasbiy yutuqlarini e'tirof etiş bilan ham boğlanişi kerak.
2. **Kasbiy öz-özini samaradorlik.** Pedagogning yangi usulni muvaffaqiyatli qöllay olişiga işonçi uning amaliyotga tatbiq etiş ehtimolini belgilaydi[23]. Amaliy maşqlar, muvaffaqiyatli tajriba namunalarini kuzatiş va ijobiy qayta aloqa öz-özini samaradorlikni oşiruvçi asosiy vositalardir.
3. **Jamoadagi psixologik muhit va rahbar kömagi.** Kursdan qaytgan tarbiyaçi yangi ğoyalarni qöllaşda rahbar va hamkasblarning qöllab-quvvatlaşiga muhtoj. Rahbar befarq yoki özgarişlarga qarşi bölgan jamoada özlaştirilgan bilim tez orada "sönadi". P. Sengening örganuvçi taşkilot konsepsiyasiga köra, individual öqiş faqat jamoaviy öqiş madaniyati mavjud bölgan taşkilotda barqaror natija beradi[24].
4. **Kasbiy çarçaş.** Maktabgaça ta'lim pedagoglari yuqori hissiy yuklama şaroitida işlaydi. Hissiy toli qiş va kasbiy çarçaş belgilari namoyon bölgan pedagogda yangi bilimlarni özlaştirişga qiziqiş pasayadi[25]. Şuning uçun malaka oşiriş dasturlariga stressni boşqariş va psixologik öz-özini tiklaş modullarini kiritiş maqsadga muvofiq.
5. **Innovatsiyalarga tayyorlik.** Pedagogning yangilikka oçiqligi, öz faoliyatini tanqidiy tahlil qila olişi va refleksiv qobiliyati özlaştirilgan bilimni ijodiy qöllaş imkonini beradi. Bu xususiyat ayniqsa davlat öquv dasturi yangilangan davrlarda muhim ahamiyat kasb etadi. Aniqlangan omillar, ularning sifat körsatkiçlari va boşqaruv darajalari 1-jadvalda umumlaştirildi.

1-jadval: **Malaka oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi omillar tizimi**[26]

Omillar guruhi	Omil	Sifat körsatkiçi	Boşqaruv darajasi
Taşkiliy-pedagogik	Ta'lim ehtiyojlarini aniqlaş	Tabaqalaştirilgan guruhlar uluşi	MOM
	Dastur mazmunining amaliy yönalişi	Amaliy maşğulotlar uluşi	Respublika, MOM
	Öqitiş şakl va texnologiyalari	Interfaol va aralaş şakllar qöllanişi	MOM
	Öqituvçilar salohiyati	Amaliyotçi-trenerlar uluşi	MOM
	Monitoring va baholaş	Kursdan keyingi kuzatuvlar qamrovi	Respublika, MOM, MTT
	Metodik hamrohlik	Murabbiylik bilan qamralgan pedagoglar	MTT

20 Kirkpatrick D.L., Kirkpatrick J.D. Ko'rsatilgan asar.
21 Guskey T.R. Ko'rsatilgan asar.
22 Deci E.L., Ryan R.M. Ko'rsatilgan asar. – P. 227–268.
23 Bandura A. Ko'rsatilgan asar.
24 Senge P.M. The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. – New York: Doubleday, 1990.
25 Maslach C., Leiter M.P. Ko'rsatilgan asar. – P. 103–111.
26 Manba: muallif ishlanmasi, M. Knowles [6], T. Guskey [9], L. Desimone [10], L. Darling-Hammond va hammualliflar [11], T. Baldwin va J. Ford [12], E. Holton va hammualliflar [13], A. Bandura [14], E. Deci va R. Ryan [15], C. Maslach va M. Leiter [16] tadqiqotlaridagi nazariy yondashuvlar asosida tuzilgan.

Omillar guruhi	Omil	Sifat kórsatkiçi	Boşqaruv darajasi
Ijtimoiy-psixologik	Kasbiy motivatsiya	İçki motivatsiya darajasi	MTT
	Öz-özini samaradorlik	Yangi usulni qóllaşga işonç	MOM, MTT
	Psixologik muhit va rahbar kómagi	Transfer muhiti kórsatkiçi	MTT
	Kasbiy çarçaş	Hissiy toliqiş darajasi	MTT
	Innovatsiyalarga tayyorlik	Joriy etilgan yangiliklar soni	MTT

Izoh: MOM - malaka oşiriş muassasasi; MTT - maktabgaça ta'lim taşkiloti.

Jadvaldan kórinib turibdiki, ijtimoiy-psixologik omillarning aksariyati bevosita maktabgaça ta'lim taşkiloti darajasida boşqariladi. Bu esa malaka oşiriş sifati uçun mas'uliyat faqat malaka oşiriş muassasasiga emas, balki taşkilot rahbariga ham yuklanişi lozimligini kórsatadi.

Omillarning özaro ta'sirini tahlil qiliş asosida biz "kontekst - jarayon - transfer" modelini taklif etamiz. Unga kóra, malaka oşiriş sifati uç bosqiçda şakllanadi. Kurs oldidan bosqiçida ehtiyojlar diagnostikasi va pedagog motivatsiyasi óqişga tayyorlik darajasini belgilaydi. Kurs jarayoni bosqiçida dastur mazmuni, óqitiş texnologiyalari va óqituvçi salohiyati bilim va kónikmalarni özlaştirişni, şuningdek, öz-özini samaradorlikni şakllantiradi. Kursdan keyingi bosqiçda metodik hamrohlik, rahbar kómagi va jamoadagi psixologik muhit özlaştirilgan bilimning amaliyotga kóçişini ta'minlaydi. Monitoring va baholaş tizimi esa barça bosqiçlarni boğlovçi qayta aloqa mexanizmi vazifasini bajaradi.

Modelning muhim xususiyati - omillar ta'sirining qóşiluvçi emas, balki kópaytiruvçi (multiplikativ) xarakterga ega ekanidir. Boşqaça aytganda, yuqori sifatli kurs dasturi ham kursdan keyingi qóllab-quvvatlaş yóq yoki pedagog motivatsiyasi past bólgan şaroitda kutilgan natijani bermaydi. Bu xulosa Baldwin va Ford hamda Holton tadqiqotlarida transfer natijasi uçta omil guruhining birgalikdagi ta'siriga boğliqligi haqidagi qaraşlar bilan mos keladi[27].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ótkazilgan tahlil asosida quyidagi xulosalarga kelindi.

Birinçidan, maktabgaça ta'lim tizimida kadrlar malakasini oşiriş sifati yagona omil bilan emas, balki taşkiliy-pedagogik va ijtimoiy-psixologik omillarning özaro boğliq tizimi bilan belgilanadi. Ularni alohida-alohida takomillaştiriş kutilgan samarani bermaydi.

Ikkinçidan, malaka oşiriş sifatining asosiy mezoni kurs yakunidagi bilim darajasi emas, balki özlaştirilgan bilim va kónikmalarning pedagog amaliyotiga kóçişi va tarbiyalanuvçilar rivojlanişiga ta'siri hisoblanadi.

Uçinçidan, ijtimoiy-psixologik omillarning aksariyati maktabgaça ta'lim taşkiloti darajasida boşqarilişi sababli taşkilot rahbari malaka oşiriş sifatini ta'minlaşning faol subyekti sifatida qaralişi zarur.

Tórtinçidan, taklif etilgan "kontekst - jarayon - transfer" modeli malaka oşirişni loyihalaş, taşkil etiş va baholaşda omillarni kompleks hisobga oliş imkonini beradi.

Beşinçidan, malaka oşiriş sifatini oşiriş uçun ehtiyojga asoslangan individual ta'lim yónalişlarini joriy etiş, kurs dasturlarida amaliy va refleksiv maşğulotlar uluşini oşiriş, har bir maktabgaça ta'lim taşkilotida murabbiylik tizimini yólga qoyiş hamda natijalarni kursdan keyingi kuzatuv asosida baholaş tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son Qonuni // lex.uz.
2. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-son Qonuni // lex.uz.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi "Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5198-son Farmoni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi: lex.uz.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-son qarori // lex.uz.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni // lex.uz.
6. Yo'ldoshev J.G'., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. - T.: O'qituvchi, 2004.
7. Змеёв С.И. Андрагогика: основы теории, истории и технологии обучения взрослых. -М.: ПЕР СЭ, 2007.
8. Поташник М.М. Управление профессиональным ростом учителя в современной школе. - М.: Центр педагогического образования, 2009.

27 Baldwin T.T., Ford J.K. Ko'rsatilgan asar. – P. 63–105. Holton E.F., Bates R.A., Ruona W.E.A. Ko'rsatilgan asar. – P. 333–360.

9. Bandura A. Self-Efficacy: The Exercise of Control. - New York: W.H. Freeman, 1997.
10. Baldwin T.T., Ford J.K. Transfer of training: A review and directions for future research // Personnel Psychology. - 1988. - Vol. 41, № 1. - P. 63-105.
11. Darling-Hammond L., Hyler M.E., Gardner M. Effective Teacher Professional Development. - Palo Alto, CA: Learning Policy Institute, 2017.
12. Deci E.L., Ryan R.M. The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior // Psychological Inquiry. -2000. - Vol. 11, № 4. - P. 227-268.
13. Desimone L.M. Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures // Educational Researcher. - 2009. - Vol. 38, № 3. - P. 181-199.
14. Guskey T.R. Evaluating Professional Development. – Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2000.
15. Holton E.F., Bates R.A., Ruona W.E.A. Development of a generalized learning transfer system inventory // Human Resource Development Quarterly. – 2000. - Vol. 11, № 4. - P. 333-360.
16. Kirkpatrick D.L., Kirkpatrick J.D. Evaluating Training Programs: The Four Levels. -3rd ed. – San Francisco: Berrett-Koehler, 2006.
17. Knowles M.S., Holton E.F., Swanson R.A. The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development. - 8th ed. – London; New York: Routledge, 2015.
18. Maslach C., Leiter M.P. Understanding the burnout experience: recent research and its implications for psychiatry // World Psychiatry. - 2016. - Vol. 15, № 2. - P. 103-111.
19. OECD. Good Practice for Good Jobs in Early Childhood Education and Care. – Paris: OECD Publishing, 2019.
20. Senge P.M. The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. - New York: Doubleday, 1990.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Aşurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovçi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №11(1)

© Materiallar köçirib bosilganda "Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida körsatilişi şart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan Özbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toşkent şahar, Yunusobod tumani 19-mavze, 17-uy.